

FENA

FINLÄNSK FISKARE

VILKEN BETYDELSE HAR FISKEVÅRDS- AVGIFTEN?

Laxens skeden
i det självständiga
Finland

Fiskeövervakarna
berättar: "Vi är
främst rådgivare"

Sikfångsten på tallriken

SPARA
FISKEKORTET!

Posti Green

Toistius kalaston-
hoitomaksusta

KALASTUSKORTTI
FISKEKORT
Kode
Lupätyyppi /
kalastonhoitomaksu / 2017
Voimassa 31.12.2017 saakka
#502024
Tunnistenumero
Maksettu
20.03.2017 klo 14:22
Luvanhaltija
Osote
KALLE KALASTAJA
KALATIE 10
91500 KALAKYLÄ

FENA

FINLÄNSK FISKARE

1. årgången,
utgivningsdatum 24.5.2017

REDAKTIONSSEKRETERARE

Laura Ticklén,
Forststyrelsen
0206 39 6117
laura.ticklen@metsa.fi

REDAKTIONSRÅD

Jord- och skogsbruksministeriet

Eija Kirjavainen, Roni Selén,
Mikko Malin, Iina Bister

Forststyrelsen

Aku Ahlholm

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Teemu Hentinen, Mikko Koivurinta,
Pentti Pasanen, Hannu Salo

Naturresursinstitutet

Maarit Perkonjoja

Finlands Fritidsfiskares

Centralorganisation rf

Jaana Vetikko

Centralförbundet för Fiskerihushållning

Tapio Gustafsson, Malin Lönnroth
Suomen

sisävesiammattikalastajat ry

Juha Piilola

LAYOUT

Siberia

TRYCK

Hansaprint Oy, Åbo

ADRESSKÄLLA

Forststyrelsens kundregister
för jakt- och fisketillstånd

METSÄHÄLTIÖS

Erälvät palvelunumero: 020 69 2424

www.kalastusrajoitus.fi
www.erälvät.fi, www.kalat.fi ja
Lisätietoja

4

Fiskar och fiskare gynnas av ansvarsfullt fiske

I ledaren gratulerar jord- och skogsbruksminister Jari Leppä dig, den finska fiskaren.

5

Pengarna cirkulerar från fiskare till fiskare

År 2016 inbringade fiskevårdsavgifterna 8,5 miljoner euro. Vad används pengarna till? Vilken nytta har fiskaren av avgifterna?

8

Östersjölaxen har återhämtat sig från nedgången

Under det självständiga Finlands tid har Östersjölaxen haft det tufft. Vi lade ut laxbeståndets skeden på en tidslinje – och repeterar vad som krävs för framgång.

10

Fiskeövervakarna är fiskevattnens ambassadörer

Fiskeövervakningen omfattar förutom tillsyn av lagenlighet även rådgivning för fiskare. Vi intervjuade fiskeövervakare runtom i Finland.

13

Skoleleverna har en årlig fiskedag

Den nationella fiskedagen får barn och unga intresserade av fiskar och fiske.

14

Nappa på – så här hanterar du fisken

Ingenting smakar bättre än egen fiskefångst! Se våra tips för fiskhantering och prova sikrecept av Finlands bästa matbloggare.

17

Kalat.fi – alla fiskar i nätet

Bekanta dig med den nya Kalat.fi-portalen, där du hittar svar på alla dina frågor om fiske.

18

En tredjedel av finländarna fiskar

Hur gamla är de som har fiske som hobby? Vilken fisk fångas mest? Statistiken avslöjar hurdana finska fiskare är.

Bild: Matneostoimisto Haajja

Fiskar och fiskare gynnas av ansvarsfullt fiske

Grattis fiskare. Du har en hobby som ger dig möjligheten att njuta av den finska naturen, återhämta dig och koppla av vid vattnet och samtidigt få uppskattad närmät som fångst.

Vid vattnet kan man koppla av när man betalar sina fiskeavgifter och tagit reda på fiskebestämmelserna och följer dem. Till bestämmelserna hör att man har med sig bevis över betald fiskevårdsavgift och övriga tillståndsavgifter. Som tack för att du betalat fiskevårdsavgiften får du denna tidning och med den ett bevis över betald avgift.

Fiskevårdsavgiften är en investering i fiskehobbyn för med avgiftsmedlen finansieras fiskevård, fiskeövervakning och olika utvecklingsprojekt inom fritidsfisket.

Genom att betala fiskevårdsavgiften deltar du alltså själv i skötseln av våra fiskevatten. I denna tidning berättas det mer om vad man gör med de insamlade fiskevårdsavgifterna.

Ett ansvarsfullt och hållbart fiske är alla fiskares gemensamma sak. En hållbar fiskepolitik sköter om fiskstammarna och sammanjämnar synpunkterna hos olika fiskegrupper, ägare av vattenområden och övriga intressegrupper. Med hållbart fiske garanterar vi att även kommande generationer kan fiska.

Endast fiskebestämmelser och begränsningar gjorda utifrån dem räcker inte för att garantera ett hållbart fiske. Fiskare måste känna till bestämmelserna och följa dem. Fiskerimyndigheterna, Forststyrelsen, Naturresursinstitutet och fiske-

branschens organisationer har beslutat att genom samarbete öka kunskapen om fiskebestämmelserna bland fiskare. Denna tidning och den nya nätsidan kalat.fi som öppnas på våren hjälper fiskare att hitta aktuell information.

I din hand håller du den första Fena-tidningen som erbjuder dig färsk information om fiske. Varsågod, hoppas du njuter av innehållet!

Jari Leppä
Jord- och skogsbruksminister

Fena är en ny tidning för den finska fiskaren

Tidningen utkommer en gång per år och delas kostnadsfritt ut mellan våren och hösten åt fiskare som betalat fiskevårdsavgift för hela året under pågående år. I tidningen berättar man nyheter och berättelser om fiske – efter att ha läst tidningen känner fiskaren till alla relevanta fiskeregler och kan njuta av sin härliga hobby på ett ansvarsfullt sätt.

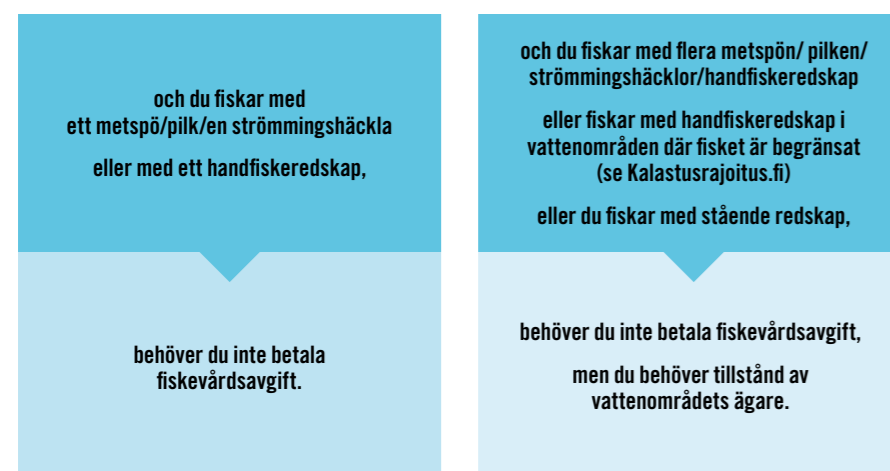
Fiskevårdsavgiften är personlig. I samband med betalningen uppger man namn, kontaktuppgifter och födelsetid (inte personbeteckning). Man kan betala fiskevårdsavgiften för en annan också, då ska betalaren uppge denna information om fiskaren vars avgift betalas. Medhjälpare, såsom den som ror, behöver inte fisketillstånd så länge de inte hanterar fångstredskap eller fångst i samband med fisket.

Fiskevårdsavgiften kan betalas i Eräluvat.fi -webbutiken, via Eräluvats telefontjänst (020 69 2424), i närmsta Eräluvat-försäljningspunkt eller i R-kiosk. Ifall man registrerar sig och betalar i Eräluvat-webbutiken kan man själv skriva ut papperskvitto över betalningen eller spara kvittot på sin dator eller mobilapparat. Ifall man registrerar sig och betalar via telefontjänsten eller på servicepunkt, får man ett papperskvitto.

IFALL DU ÄR 18-64 ÅR GAMMAL

IFALL DU ÄR UNDER 18 ÅR ELLER ÖVER 64 ÅR

SPARA FISKEKORTET SOM FINNS PÅ PÄRMEN!

PENGARNA CIRKULERAR FRÅN FISKARE TILL FISKARE

Text: Hasse Härkönen

1 FISKAREN BETALAR FISKEVÅRDSAVGIFTEN

Fiskevårdsavgiften kan betalas i Eräluvat.fi -webbutiken, R-kiosken, vid Forststyrelsens servicepunkt eller genom att ringa det kostnadsfria Eräluvat-servicenumret 020 69 2424.

2 MEDLEN FRÅN AVGIFTERNA GÅR FÖRST TILL STATENS KISTA

Fiskevårdsavgifterna cirkulerar via statens budget. Eftersom budgeten läggs upp i förhand vet man ännu i det skedet inte den exakta summan som insamlingen av årets fiskevårdsavgifter ger. Därför avsätts samma summa pengar för året som budgeteras som inkomsten av fiskeavgifterna var i det föregående bestyrkta budgetavslutet.

3 MINISTERIET OCH NTM-CENTRALERNA FÖRDELAR PENGARNA TILL FÄLTET

I budgeten styrs medlen från fiskevårdsavgifterna till Jord- och skogsbruksministeriet. Ministeriet beviljar medel för planering och förverkligande av fiskevård, rådgivningstjänster, fiskeövervakning samt som ersättningar till vattenägarna för att deras fiskevatten används. Ministeriet beviljar direkta anslag till rådgivningstjänster, nationella projekt för förbättrande av fiskevatten och för andra omfattande projekt. Därtill ger ministeriet Närings-, trafik- och miljöcentraler rätt att dela ut medel regionalt.

Fiskevårdsavgiften är en investering i naturen.

AKTUELLT

SPETSPROJEKTET FÖR VANDRINGSFISKAR

I ett av regeringens spetsprojekt har man tilldelat finansiering för räddning av vandringsfiskar och utrotningshotade fiskstammar. Målet är att fiskestammarna ska både tåla och främja fisketurism, fritidsfiske och fiskerinäring. Till exempel

för Kymmene älv, Ijo älv, Svartå, Pielis älv, Lieskanjoki och Ule älv används finansieringen från spetsprojektet till att främja den naturliga fortplantningscykeln: viktiga aspekter är hinderfria vandringsleder och lämpliga livsmiljöer. Gemensamt

för de valda platserna är deras betydelse för skyddet och fiskerinäringen samt hur väl kommunerna, föreningar och företag förbundit sig till arbetet för vandringsfiskarna.

AKTUELLT

DEN NYASTE FISKVÄGEN I KORKEAKOSKI

Förra sommaren blev Finlands nyaste fiskväg som finns vid Korkeakoski kraftverk i Kotka färdig. Byggandet av den var den viktigaste åtgärden av dem som genomfördes i Kymmene älv för att rädda

vandringsfiskar, men efter det har man även börjat restaurera bland annat fortplantningsområden högre upp längs älven. En sammanlagt 205 meter lång fiskväg med 52 bassänger möjliggör fiskarnas

vandring på ett ställe där det är 13 meters fall. Havsöringar och lax har redan stigit upp i älven längs fiskvägen.

Målet för lagen om fiske och fiskevårdsavgiften är att trygga vilda fiskstammar och goda fiskemöjligheter. När fiskstammarna är livskraftiga kan de utnyttjas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

4

PENGARNA ANVÄNDS MÅNGSIDIGT FÖR FISKEVATTNENS VÄL

Lagen om fiske bestämmer vad medlen från fiskevårdsavgifterna används till. Tyngdpunkten för hur projektmedel riktas beslutas årligen. År 2017 betonas tryggheten av mångformiga fiskbestånd, främjande av fiske som hobby och fiskeövervakning.

Hållbart nyttjande och vård av fiskevattnen

Fiskevattnen och fiskstammarna måste vara i skick så att man kan idka fiske på ett hållbart sätt. I fortsättningen ansvarar fiskeriområdena för planering och förverkligande av nyttjande och vården av fiskevattnen på det sätt som nuvarande fiskeområdena gör. Projektanslag från ministeriet och NTM-centralerna stöder för sin del nyttjande och vården av fiskevattnen.

Fiskeriområdena är större än de nuvarande fiskeområdena, vilket ger bättre möjligheter för till exempel vård av vandringsfiskbestånd.

Fiskeövervakningen är en del av vården av fiskevattnen. Det övervakningsarbete som fiskeövervakarna genomför är också till en stor del rådgivning åt fiskare.

Fiskeriområdenas verksamhet

Välplanerad nyttjande och vård av fiskevattnen kräver en fungerande förvaltning. Fiskeriområdena – tills vidare ännu fiskeområdena – verksamhetskostnader täcks delvis med medel från fiskevårdsavgiften. Fiskeriområdena är skyldiga att upprätta en plan för nyttjande och vård för sitt område.

Rådgivning

Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation och Centralförbundet för Fiskerihushållning och deras medlemsförbund ger rådgivning åt fiskare, fiskeriområden och vattenägare. Förbunden ordnar även utbildning, hjälper unga fiskare och arbetar för att få fler människor att intressera sig för fiske och fiskevård. Organisationerna får anslag ur fiskevårdsavgiftsmedlen.

Ersättningar för användning av fiskevattnen

Fiskevårdsavgiften berättigar till fiske med ett spö i nästan hela Finland oberoende av vem som äger vattenområdet. Den belastning som spöfiske utgör för fiskevattnen ersätts åt vattenägarna med medel från

fiskevårdsavgiften. Ersättningarna fördelas enligt spöfiskebelastningen på olika vattenområden. Fisketrycket utreds med undersökningar, så fördelningen av medel baseras på kunskap.

Vattenägarna använder de medel de fått från fiskevårdsavgifterna främst till vård av fiskstammarna vid sidan av medel de fått från tillståndsavgifter.

Kostnader för insamlingen av avgiften

För att pengarna ska cirkulera måste man samla in en fiskevårdsavgift, man måste också informera om avgiften och avgiften måste marknadsföras. Dessa åtgärder finansieras med fiskevårdsavgiftsmedel – till exempel denna tidning är finansierad av den här andelen.

Därtill betalas kostnader som uppstår av olika fiskeriregister med medel från fiskevårdsavgiften.

5

HUR GYNNAS FISKAREN AV AVGIFTEN?

Fiskevårdsavgiften föder en god cirkel: med hjälp av avgiften kan man förbättra fiskevattnen och fiskemöjligheterna ytterligare, vilket skapar ännu bättre förhållanden för de som fiskar. Med medel från fiskevårdsavgifterna vårdar man fiskbestånden och utvecklar fisketillståndsområdena. Till exempel stöder

man vandringsfisk genom att restaurera deras livsmiljöer och genom utställningar och man bygger båtramp. Fiskaren betalar alltså för sin egen nytta, då fiskevårdsmedlen för att utveckla områden utbetalas enligt spöfiskebelastning.

År 2016 inbringade fiskevårdsavgifterna 8,5 miljoner euro. Fiskevattnen som är i gott skick lockar fler fiskare till hobbyn, vilket inbringar mer medel från fiskevårdsavgiften. Med hjälp av en större summa kan man vårda fiskevattnen ännu bättre och skapa ännu bättre fiskemöjligheter. Den goda cirkeln har uppstått.

AKTUELLT

AVTAL OM FISKET I TANA ÄLV – LAXSTAMMARNAS TORDE ÅTERHÄMTA SIG INOM TIO ÅR

Det nya fiskeavtalet mellan Finland och Norge för Tana älv trädde i kraft 1 maj. Utöver beskyddning och vård av laxstammarna har man med avtalet strävat efter att sammanfoga samisk fiskekultur, fiskerättighetsinnehavarnas position samt den fiskerelaterade turismen.

Regeringen godkände avtalet i mars. I lagen som berör ikraftträdandet definieras myndighetsansvar och bland annat fisketillståndens pris, fångstanmälningar, båtregistreringar samt regler om fast

boende med rätt till lokaltillstånd specificeras. Laxstammarna följs upp bland annat genom video- och ekolodsräkningar och med hjälp av fångstprov. Uppföljningsresultat publiceras i NTM-centralens traditionella Tenoinfo som även kan läsas på nätsidorna för Lapplands NTM-central.

Målen för stammarna fördelas på tio år, så att fisket inte behövs avslutas helt. Fisketiderna förkortas i både i början och i slutet av säsongen och antalet resefis-

ketillstånd minskar. Fördämnings-, laxnät- och flytnätfiske fortsätter. Fisketillstånd säljs till en början av Lapplands NTM-central och från år 2019 av Utsjoki fiskeriområde.

Det nya avtalet möjliggör vård av havets, huvudfårans och sidoälvarnas laxstammar som en helhet. Av Tanas laxproduktion är en tredjedel i Finland och resten i Norge. Med nationella förordningar skulle begränsningarna varit striktare än i det nu förhandlade avtalet.

AKTUELLT

VANDRINGSFISKAR ÅTERPLANTERAS I IJO ÄLV

Raasakka kraftverk i Ijo kommun är till effekten det största av de fem kraftverken nedströms i Ijo älv. Dit har Pohjolan Voima vesivoimayhtiö Oy och Forststyrelsen ansökt om ett tillstånd för fiskväg som

kunde börja byggas år 2018. Redan i år är det tänkt att påbörja inplantering av lax och havsöring i fortplantningsområdena uppströms av Ijo älv samt påbörja restaureringen av livsmiljöer i Raasakkas gamla

fåra. Spetsprojektet för vandringsfisk i Ijo älv har förberetts som en del av Ijoen otva-projektet som administreras av Norra Österbottens förbund och finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

ÅMINNEFORS OCH BILLNÄS SNART I TUR

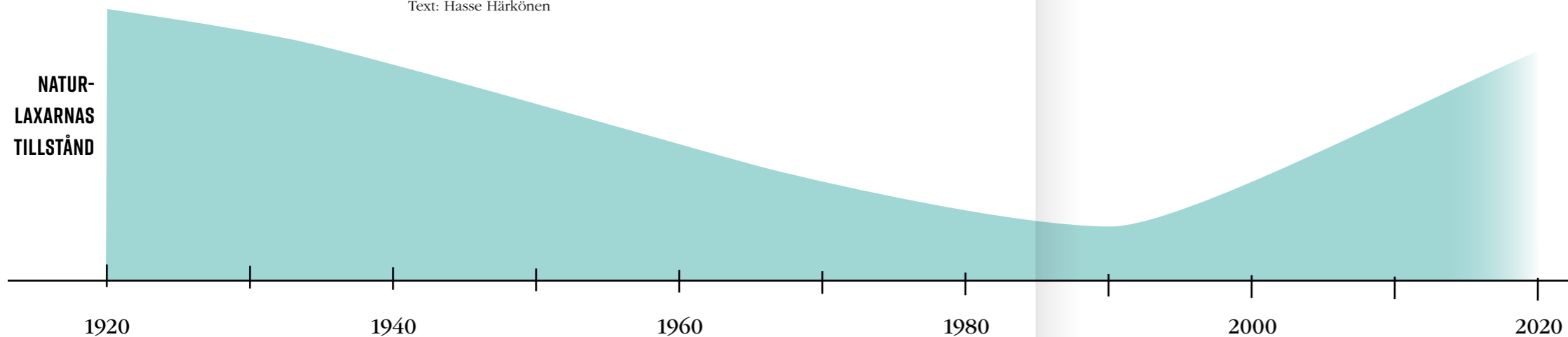
På Åminnefors och Billnäs kraftverks områden i Raseborg vid Svartån byggs inom de närmsta åren fiskvägar som möjliggör vandringsfiskarnas, såsom havsöringens och laxens vandring förbi fördämnings-

arna till fortplantningsområden. Fiskvägarna ingår i den aktuella Kymmene älvs-Finska vikens vattenvårdsplan och förverkligandet av dessa har främjats av Freshabit Life IP -projektet. Svartåns för-

bättringsarbeten ökar fritidsmöjligheterna för en stor befolkningsgrupp då det bor nästan en halv miljon fritidsfiskare i Nyland.

Östersjölaxen har återhämtat sig från nedgången

Text: Hasse Härkönen

I början av **1900-talet** fanns det i Finland ett tjugotal laxälvar som rann ut i Östersjön. Nu finns det kvar endast två ursprungliga naturlaxstammar, i Torne älv och Simo älv.

Med hjälp av utplanteringar har man kunnat återinföra laxen till bland annat Kymmene älv. I Kymmene älv har man planterat ut Nevalax.

Bottenviksälvarnas naturlaxar och utplanterade yngel vandrar långt söderut, till Östersjöns huvudbassäng, för att växa. En del av laxen från Kymmene älv stannar i Finska viken för att växa till sig, en del vandrar till huvudbassängen.

1940- och 1950-talen var tuffa för laxen. Flera lekälvar, såsom den produktiva Kemi älv, dämades upp vilket förstörde älvarnas naturliga stammar. Fördämningarna i lekälvarna var ett stort bakslag i den långa svackan för laxen som fortsatte ända till 1990-talet.

Isohaara damm stod färdig i Kemi älvs mynning **1949** och kapade laxens naturliga livscykel. Kymmene älv dämades upp redan 1933.

Kraftverksbyggandet är den mest betydande orsaken till att ursprungliga laxstammar försvunnit. Även annat vattenbyggande, utsläpp av avloppsvatten, översvämningsskydd samt vatten- och skogsbruk har försämrat laxens livsvillkor.

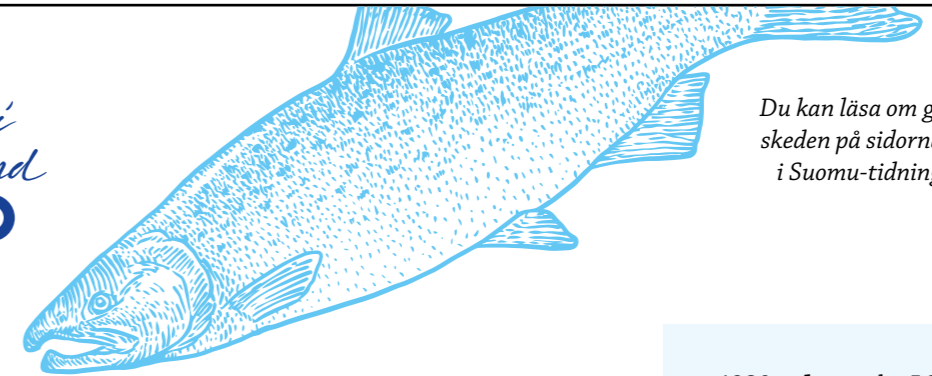
Under den första hälften av 1900-ta-

let beaktades vattenkvaliteten i älvarna knappt alls. I en del av älvarna var vattenkvaliteten konstant eller tidvis problematisk för laxen.

Under den senare hälften av **1900-talet** och på **2000-talet** har vattenkvaliteten i älvarna förbättrats i och med effektiv vattenrening och minskade utsläpp av avloppsvatten.

Från och med **1960-talet** har framför allt utplanteringar och fiske påverkat mängden lax.

I Finland började man i slutet av **1950-talet** stegvis plantera ut vandringsyngel för att kompensera den laxyngelproduktion man miste på grund av kraftverksbyggandet. Utplanteringarna var som störst i början av **1980-talet** då de senaste

Suomi
Finland
100

Du kan läsa om gösens skeden på sidorna 8–9 i Suomu-tidningen!

- **1980-talet:** under 5 % av laxarna nådde älven för att leka.
- **2010-talet:** över 50 % av laxarna når älven för att leka.
- **2017:** En tredjedel av all Östersjölax är naturlaxar födda i Torne älv.
- Numera vandrar cirka 2 miljoner smolt från Torne älv till havet. Torne älv är en av de viktigaste fortplantningsälvarna i världen för lax.
- **2016** Över 100 000 laxar steg till Torne älv för att leka.
- **2000-talets början;** cirka 20 000 laxar steg årligen till Torne älv för att leka.
- **1990-talets början;** under 10 000 laxar steg årligen till Torne älv för att leka.
- Östersjölaxen har det nu bättre än på årtionden och framtiden ser ljus ut. Byggandet av fungerande fiskvägar i samband med kraftverk och restaurering av lekområden hjälper Östersjöns laxstammar.
- Fiskvägen i Korkeakoski i Kymmene älv stod färdig 2016. Det förväntas att fiskvägen förbi kraftverket betydligt kommer att förstärka laxstammen i Kymmene älv.
- Utöver Östersjölaxen finns det i Finland lax i Tana- och Näätämö älvar som rinner ut i Ishavet. Laxstammarna i älvarna är ursprungliga och vilda.
- Torne älv och Tana älv är Finlands mest betydelsefulla laxälvar.

utplanteringsprogrammen inleddes.

Det genomförs ännu rikligt med utplanteringar, då de baseras på ålägganden för att kompensera uppdämningar av älvar och motsvarande skador.

År **1992** planterades det i Finland ut cirka 2 miljoner laxyngel. Numera planterar Finland årligen ut cirka 1,3 miljoner laxyngel.

De yngel som planteras ut klarar sig inte längre lika bra som under tidigare årtionden. Man har inte full klarhet om orsakerna bakom fenomenet.

Laxfångsterna i Östersjön var som störst på **1980-** och **1990-talen**. Fångsterna baserades på utplanteringar och ett kraftigt effektiviserat fiske. Det hårda fisketrycket till havs försvagade de kvar-

varande naturliga stammarna ännu mer, och stammarna var i fara att försvinna. Paradoxalt fanns det alltså mycket få naturlaxar trots att man fick rekordfångster.

Nu är ⅓ av smolten, alltså laxens vandringsyngel, som tar sig till havet i Östersjöområdet utplanterade fiskar. Däremot utgörs ⅓ av laxfångsten av fiskar som fötts i naturen. Naturlaxarna klarar sig betydligt bättre än de utplanterade.

1995–1996 var en vändpunkt för Östersjölaxen. I Finland och Sverige fick man upp ögonen för naturstammarnas kritiska läge och laxfisket till havs begränsades kraftigt. Tack vare det överlevde fler laxar. Förändringen märktes genast i en ökad mängd uppstigande lax.

AKTUELLT

BEKANTA DIG MED FISKBIBLIOTEKET

Som en gåva till det 100-åriga Finland grundar forskningsmästare **Ari Savikko** Finlands fiskbibliotek i Jerisjärvi i Muonio. Samlingen omfattar nästan alla fiskböcker som publicerats i Finland sedan 1730. Därtill finns det med ett stort antal svenska fiskböcker från 1800-talet, fiskelitteratursklassiker på engelska samt en stor

del av de tidningar som publicerats inom fiskbranschen i Finland. Betydelsen av privata samlare i att överföra kultur från en generation till nästa har ökat betydligt då forskningsinstitut och universitet skurit ned på sin biblioteksverksamhet.

www.suomenkalakirjasto.fi

RÖSTA PÅ DIN FAVORITFISK

Finlands nationalfisk är aborren och landskapen har sina egna landskapsfiskar. Vilken är din favoritfisk och varför? Akvariehuset Maretarium utreder finländarnas favoritfiskar och publicerar resultaten i november under Finlands jubileumsår 2017. Därtill berättar man på tillställ-

ningar för allmänheten om Finlands fiskar och fiske för 100 år sedan, idag och granskar framtidens förändringar för vår vattennatur.

www.maretarium.fi

DELTA I NATURFEST

Naturen är tack vare vår unika allemansrätt alla finländares nationalegendom. Vi rör på oss, fiskar och kopplar av i naturen. Vi gillar vild mat och uppfriskande dopp i rena vatten. Naturens dagar 17.6 och 26.8 är dagar för gemensamma aktiviteter, då

vem som helst kan fira vår natur och arrangera eller delta i evenemang.

www.luonnonpaivat.fi

Fiskeövervakarna är fiskevattnens ambassadörer

Fisket i Finland övervakas av fiskeövervakare som bemyndigats av fiske- eller vattenområdets ägare, Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare, polisen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen och NTM-centralerna. Med övervakningen ser man till att de som fiskar har de nödvändiga tillstånden i skick och att deras redskap och fångster är tillåtna. Med tillståndstäckerna främjar man fiskerinäringen och med reglerna för till exempel märkning av fångstredskap tryggar man säkerheten för dem som rör sig på vattnen. Övervakningen finansieras delvis med fiskevårdsavgifterna.

Text: Jaana Tapio

Du känner väl till fångstmått och fredningstider?

Fångstmått och fredningar beskyddar fiskarterna med beaktande av skillnaderna mellan olika vattenområden och fiskstammar. Minimimått har bestämts

för lax, insjölox, öring, röding, gös och harr. Fredningstid har getts åt lax, insjölox, öring, röding, sik och nejonöga samt kräftor.

Fångstmått och fredningar som bestäms i förordningen om fiske hittar du

på jord- och skogsbruksministeriets sidor, men kom ihåg att även kolla de lokala begränsningarna innan du börjar fiska.

mmm.fi > Kalastuslaki > Pyyntimitat ja rauhoitukset

Bild: Markus Aho

En stor del av jakt- och fiskeövervakarens arbete utförs ute i naturen.

Bild: Juhani Honkanen

Fiskeövervakning är trevligt på somriga vatten.

Markus Aho arbetar som jakt- och fiskeövervakare i Norra Österbotten präglas av det stora antalet kommersiella fiskare i området. Till arbetsområdet hör utöver andra vattenområden även de allmänna vattenområdena i Bottenviken, Ule träsk och Lappjärvi.

"På havet samarbetar jag intensivt med sjöbevakningen och även polisen. Kommersiella fiskare ska ha andra tillstånd än fritidsfiskare. Bland sommargäster tycks det största problemet utöver betalandet av fiskevårdsavgiften vara märkningen av fångstredskapen. Katsor och nät måste märkas, så att båtförare på sommaren och skid- och snöskoteråkare på vintern inte åker på dem.

Om märkningen är felaktig, men fångstredskapet har kon-

taktuppgifter, ringer fiskeövervakaren till ägaren och ger kostnadsfri rådgivning. God vilja och öppenhet belönas alltså. Om kontaktuppgifterna saknas och redskapen är olagliga blir det böter. Olagliga redskap tas också upp ur vattnet och beslagtogs.

Det viktigaste i arbetet är att ge information. Förändringarna i den nya lagen om fiske är ännu oklara för många, men det lönar sig att modigt ringa och fråga eller skicka meddelande åt myndigheterna eller fiskarnas intresseorganisationer.

Tyvärr kan också myndigheterna ha bristfällig information. Det är inte alla som kan svara på specialfrågor. I samband med en enskild övervakningshändelse är det bäst att ringa direkt till fiskeövervakaren eller det nummer myndigheten lämnat."

"God vilja och öppenhet belönas."

Jakt- och fiskeövervakare Markus Aho

Juhani Honkanen på gränsbevakningen övervakar i huvudsak fisket på sin sjöbevakningsstations havsområde, men vid behov även på insjöar.

"Jag har arbetat inom Gränsbevakningsväsendet sedan år 1991. Under den tiden har tillståndspraxisen blivit betydligt klarare. Förut fanns utöver fiskevårdsavgiften ett pimpelkort och så länsspecifika spöfiske-tillstånd. Nu är det enklare när samma fiskevårdsavgift täcker hela landet. Fiskarna behöver inte längre gissa sig till på vilken sida av länsgränsen de är.

Utan övervakning skulle fiskstammarna vara i sämre skick än de nu är. Tyvärr finns det människor som skulle vilja fiska

med fasta fångstredskap också i lekogränsen och laxfiskarnas lekälvar. Tjuvfiske bedrivs också nu, men med övervakning försöker vi hålla det i schack.

Trots att vi övervakare kontrollerar tillstånd, är kundträffarna vanligen lättsamma. Vi kan ibland stanna länge och prata med kunderna och det händer att vi får tips om bra fiskeställen av dem. Ofta kan vi få anmälningar om olagliga eller märkta redskap av dem. Vi har till exempel fått respons om att fångstmåtten är oklara för vissa. Det stämmer att reglerna för till exempel havsöring inte är helt enkla, eftersom de varierar enligt två breddgrader och i Finska viken enligt längdgrad samt beroende på om havsöringen har fettfena eller inte."

"Utan övervakning skulle fiskstammarna vara i sämre skick än de nu är."

Gränsbevakare Juhani Honkanen

Vad duger som bevis på betald fiskevårdsavgift?

Som bevis duger det fiskekort som kommer med den här tidningen eller ett pappers- eller elektronisk kvitto över betald fiskevårdsavgift. De som på basis av ålder är befriade från fiskevårdsavgiften ska kunna bevisa sin ålder för övervakaren. Fiskevårdsavgiften ska vara betald vid tidpunkten för kontrollen. Om fiskaren inte har med sig kvitto eller fiskekort, ålägger övervakaren fiskaren att inom sju dagar på närmsta polisstation uppvisa bevis över att tillståndet har varit i kraft vid kontrolltidpunkten.

Fiskeövervakarna Timo Liljendal (till vänster) och Janne Yrjönen studerar en karta över Borgå-Sibbo fiskeområde före en övervakningstur.

Timo Liljendal är fiskeövervakare för Borgå-Sibbo-fiskeområde.

”I vårt område har vi mycket båttrafik, så vid övervakningen fäster jag särskild uppmärksamhet vid fångstredskapen och att de är korrekt märkta. Och märkningarna blir bättre för varje år.

Vi är framför allt rådgivare. Vi ger hellre råd än straffar. Vi vill inte att någon ska ge upp sin naturhobby. Genom åren har man också lärt sig urskilja om förseelsen är avsiktlig eller om det är frågan om ovetskap. Ibland är reglerna och lagarna onekligen svåra att tolka, eftersom det finns många bestämmelser. Å an-

dra sidan är de alla motiverade för att skydda fiskstammarna. I området finns 25 övervakare. Fiskarna förhåller sig i huvudsak positivt till övervakningen och de flesta förstår att den behövs.

Själv har jag på senare tid koncentrerat mig främst på mete. Det är avkopplande och lugnande och fångsten är säker.”

”Under åren har man lärt sig skilja mellan avsiktlig och ovetskap.”

Fiskeövervakare Timo Liljendal

Fler intervjuer finns på Suometidningens sida.

På vilka områden räcker det inte med bara fiskevårdsavgift?

När man betalat fiskevårdsavgiften får man fiska med handredskap i stillastående vatten alltså i sjöar, dammar och på havsområden. Fiskevårdsavgiften berättigar inte till fiske på vattenområden där NTM-centralen begränsat fisket, på Åland eller i fors- eller strömområden i vattendrag för vandringsfisk. (Fors- och strömområden är huvudsakligen samma områden där man under den tidigare lagen inte fick fiska med länsspecifik avgift.)

Innan man ger sig ut på fiske lönar det sig att kontrollera på www.kalastusrajoiutus.fi om stället är markerat som vattendrag med vandringsfisk – då får man inte fiska med handredskap vid dess fors- och strömområden med enbart fiskevårdsavgift. Fiske med handredskap på andra områden än fors- och strömområdena i vattendraget för vandringsfisk är tillåtet

med fiskevårdsavgiften. Fiske i vattendragets fors- och strömområden är möjligt om vattenområdets ägare säljer tillstånd för det eller det har grundats en specialfiskeplats för området. Även andra lokala fiskebegränsningar bör kontrolleras innan fiske.

Behöver man betala fiskevårdsavgift det året man fyller 65 år?

Fiskevårdsavgiften ska betalas så länge som man fiskar som 64-åring. I fall man alltså fiskar dagen innan sin 65-årsdag, ska fiskevårdsavgiften vara betald även då. Fiskevårdsavgiften kan förutom för hela året även betalas för en dag eller för sju dagar åt gången.

Hur markerar man sina fångstredskap?

Fångstredskap såsom nät, långrev och kator ska märkas så att de tydligt syns

FISKAREN BÖR HA DE BEHÖVLIGA TILLSTÄNDEN I SKICK, ANNARS KAN HAN ELLER HON DÖMAS TILL ORDNINGSBOT. ÄVEN FISKARENS REDSKAP OCH FÅNGSTEN BÖR VARA TILLÅTNA. ÄR DE INTE DET HAR FISKEÖVERVAKAREN RÄTT ATT BESLAGTA DEM.

Bild: Jaana Vekikko / Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf

Skoleleverna har en årlig fiskedag

Varje år får över 10 000 grundskoleelever under den nationella fiskedagen lära sig om fiske och fiskhantering. Tiotals evenemang runt om i Finland finansieras med medel från fiskevårdsavgifterna.

På den nationella fiskedagen får barn och unga bekanta sig med många olika slags fiskemetoder och -redskap, fiskarter och hantering av fisk samt förstås röra sig i naturen. Därtill kan skolklasser delta i en fiskbongningstävling som pågår i en veckas tid.

Den största delen av evenemangen hålls i maj, men i Norra Finland ordnas evenemang även i augusti. Man hoppas att den nationella fiskedagen lockar deltagarna att senare även testa sina nya kunskaper tillsammans med familj och vänner.

Den nationella fiskedagen arrangeras redan för 12:e gången, och i år är den en

del av Finlands 100-årsjubileum. I arrangemangen av fiskedagen deltar Jord- och skogbruksministeriet, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning, fiskbranschens tidningar, finska fiskeredskapstillverkare och fiskeredskapsimportörer.

AKTUELLT

SPÖDAGEN ÅTER I JUNI

På spödagen är alla minderåriga välkomna att fiska gratis på Forststyrelsens spöfiskeplatser. Spödagen är vanligtvis på sommarlovet första lördag, men i år den 17 juni. Årligen deltar omkring 1 000 unga fiskare runt om i Finland i Spödagen.

På Spödagen är de guidade platserna öppna klockan 10–15. Märket som man får av Finlands fritidsfiskares guide fungerar som fisketillstånd. På övriga fiskeplatser kan man fiska för sig själv hela dygnet under Spödagen, bara man anmäler sig på

förhand. År 2017 hålls huvudevenemangen i Hossa, Niemisjärvi och på Matildanjärvi. Alla fiskeplatser publiceras på Eräluvat.fi och Vapaa-ajankalastaja.fi-sidorna.

www.facebook.com/vapapaiva

Nappa på

– så här hanterar du fisken

Inget smakar bättre än fisk man själv fångat! Med några tips och lite övning blir det givande att hantera fisken och fiskturen får ett värdigt, läckert slut.

Text och bild: Jenni Häyrinen

Till adekvat hantering av fisk hör förutom att man lossar kroken även att fisken bedövas samt för matfisk att man tappar den på blod. Fisken bedövas genom ett bestämt slag ovanför ögonen med fiskklubba. Förutom bedövning bör även fisken tappas på blod i färskt skede. Blodcirkulationen kapas med kniv eller sax i strupen mellan hjärtat och gälarna. När blodet tappas förbättras fiskens hållbarhet. Fisken rensas, det vill säga, man tar bort gälarna och tarmarna, så snart som möjligt på fiskestället eller genast hemma. Sträva efter att förvara fisken så svalt som möjligt tills du kommer hem. Med rätta redskap är det lätt att komma igång med hanteringen. För hantering av fisk behövs en vass kort kniv, fisksax

eller slidkniv för att öppna fiskens buk. Inälvorna kan avlägsnas med fingrarna eller med en sked. Fjällningen går smidigt med ett fjällningsjärn. Med en fiskpik får du ett stadigt grepp om fisken och en vass filékniv gör det lätt att filea. Fiskbenen kan plockas bort med pincett eller för hand.

På våren är det populärt med sikmete. Siken är en uppskattad fet matfisk som är besläktad med laxen, och den är lätt att tillverka i ugn eller på grill med örter, smör och citron. Siken lämpar sig utmärkt även för gravning. Ifall du behöver öva på fiskhantering eller vill få omväxling på fiskbordet, kan du pröva stekt sesam-sik-filé på asiatisk salladsbädd eller gravad sik med pigg grapefrukt.

Skribenten **Jenni Häyrinen** är matkonstnär och -påverkare, vars Liemessä-blogg (www.liemessa.fi) har fått utmärkelsen Finlands bästa matblogg.

"Den rena naturen i Finland är en av mina största inspirationskällor. Jag uppskattar närproducerade råvaror och naturens matförråd. Den finska fisken är hälsosam, smaklig och kan användas till mycket. Matens visuella aspekt är viktig för mig, men den goda smaken är det allra viktigaste!"

Sik

1.

2. 3.

3. 4.

1. ÖPPNA BUKEN OCH RENSA

Skär upp buken från ändtarmen mot nacken med en kort kniv eller med fisksax. Akta att du inte för kniven för djupt, så att du skär i gallblåsan eller tarmarna. Ta bort gälarna och inälvorna med fingrarna. Skär hinnan under simblåsan och ta noggrant bort även de svarta njurarna. Skölj och rengör den rensade fisken med kallt vatten.

2. FJÄLLNING

En sik som ska fileas behöver inte fjällas. Fisk med små eller mjuka fjäll, såsom strömming, siklöja eller regnbåglax behöver inte heller fjällas. Fjällning behövs om du ska steka siken i stekpanna eller använda siken till soppa med skinnet på. Skrapa noggrant bort fjällen med fjällningsjärn "motfjälls" från stjärten mot huvudet.

3. FILEA FISKEN

Skär med en vass filékniv bakom sikens bröstfena rakt mot ryggraden, vänd kniven på sidan i riktning med fiskbenen och skär loss filén genom att föra kniven så nära ryggraden som möjligt. Vänd fisken och skär loss den andra filén från ryggraden. Skär bort sidobenen som en platta från båda filéerna.

Fäst filén med en fiskpik på skärbrådan. Skär med filékniv

ven med en glidande rörelse från stjärten, samtidigt som du med pekfinger trycker kniven mot underlaget.

4. TA BORT FISKBENEN

Känn på fiskens yta med fingrarna så att du hittar pinnbensraden. Plocka bort pinnbenen med pincett.

Tips för svinnet! Använd fiskrenset bortsett från tarmarna och gälarna, till att koka en läcker fiskbuljong.

Blodgrape-sikceviche

4
pers.

300 g benfri och skinnfri sikfilé
1 (blod)grapes saft
2 limefrukters saft
½ rödlök
1 msk korianderfrön
½ dl färsk dill
2 msk olivolja
havssalt
svartpeppar

Se det andra receptet genom att vända till den finska tidningens sida!

Skär sikefilén i bitar cirka 1 cm x 1 cm. Lägg bitarna i en skål. Pressa grapes och limefrukternas saft på bitarna. Lämna i kylskåpet i några timmar så att de gravas.

Håll sedan bort största delen av vätskan. Finhacka rödlöken och blanda med fiskbitarna. Blanda även i korianderfröna och färsk dill. Tillsätt havssalt och svartpeppar. Lägg på serveringsfat och håll ännu på lite olivolja.

Kalat.fi

– alla fiskar i nätet

Var får jag fiska och vilka tillstånd behöver jag? Och hur vårdas fiskstammarna? På alla de här och många fler frågor hittar du i fortsättningen svar på adressen kalat.fi.

– I Finland sköts fiskeärenden av flera statliga instanser. Hittills har informationen funnits utspridd på deras webbsidor. Nu vill man på ett och samma ställe erbjuda all väsentlig information som produceras av fiskeriförvaltningen och som rör fritidsfiskare, berättar fiskeråd **Eija Kirjavainen** på Jord- och skogsbruksministeriet.

Webbplatsen är avsedd att vara ett slags fiskefrågornas skyltfönster, som berättar allt det viktigaste i komprimerad form och hänvisar den som vill ha mer information vidare. På samma adress finns bland annat de elektroniska tjänster som gäller fritidsfiske, aktuella fiskebegränsningar i lagstiftningen och länkar till sidor där man kan skaffa statens tillstånd och betala avgifter.

Bild: Jussi Snicker / Siberia

Flera instanser ansvarar för webbplatsens innehåll; Jord- och skogsbruksministeriet, Forststyrelsen, NTM-centralerna och Naturrekursinstitutet. Med i planeringen av tjänsten är dessutom Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation och Centralförbundet för Fiskerihushållning.

– Tyngdpunkten på webbplatsen är på fritidsfiske och vården av fiskstammarna. Vi vill erbjuda praktisk och nyttig information för dem som sysslar med fiske.

Eftersom webbplatsen är ny tar vi också gärna emot respons.

– Man får gärna kontakta redaktionen om man saknar någon information eller hittar något att korrigera. Det går lättast via webbplatsens responsblankett, berättar **Iina Bister** på Jord- och skogsbruksministeriets kommunikationsenhet.

AKTUELLT

TILLSTÅND KAN NU KÖPAS PÅ WEBBEN UTAN REGISTRERING

Eräluvat.fi-webbutiken har förnyats i maj 2017. Nu kan fiskevårdavgift samt fiske-, jakt- och spårtilstånd för statens marker köpas utan registrering. Det går även snabbare att handla för

webbutikens struktur och funktionalitet har utvecklats på basis av kundrespons och användarundersökning.

verkkokauppa.eraluvat.fi

FISKERIOMRÅDEN INLEDER SIN VERKSAMHET

Utgående från den lagen om fiske som trädde i kraft förra året ändras fiskeområdena till fiskeriområden från och med början av år 2019.

Fiskeriområdena är offentligt rättsliga föreningar. Den högsta beslutsmakten i dessa ligger i årstämman där representanter för delägarlag, enskilda vattenägare

och nationella fiskeorganisationer deltar. Fiskeriområdenas verksamhet finansieras med medel från fiskevårdavgifterna samt egen medelansaffning.

Fiskeriområdena är ålagda att upprätta en nyttjande- och vårdplan för sitt område, som säkerställer hållbar och mångsidig användning av fiskeresurser-

na på området samt biologisk mångfald och främjar fritidsfiske och kommersiellt fiske. Till områdenas uppgifter hör även informationspridning och fiskeövervakning samt utdelning av ersättningsmedel för spöfiske till vattenägarna.

En tredjedel av finländarna fiskar

Den finska fiskaren är en medelålders man som fiskar med metspö och fångar abborrar. En sådan karikatyr kunde man göra utifrån statistiken, men verkligheten är förstås mycket mer varierande.

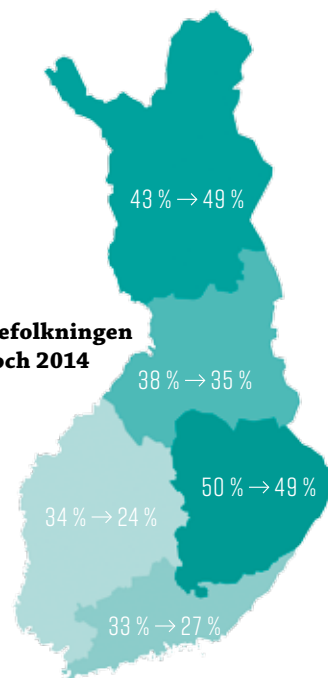
Fritidsfiskarnas fiskefångst är allt större. Den största ökningen har skett i fångsten av gädda och abborre, vilken står för mer än hälften av den totala fångsten på 29 miljoner kilo.

Det mest populära fiskeredskapet är det traditionella metspöet. Med nät fångas numera endast under 40 procent av fångsten, medan andelen ännu i början av årtusendet var över hälften.

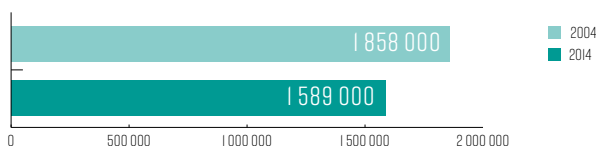
– Människorna föredrar idag mer aktiva fiskesätt, såsom kastspö och troling, istället för nätfiske, säger **Pentti Moilanen** som är forskare vid Naturresursinstitutet.

Naturresursinstitutet sammanställer vartannat år statistik över fritidsfisket, senast för situationen år 2014. Statistiken berättar nationellt och regionalt hur många fritidsfiskare det finns, hurdan ålders- och könsstrukturen är samt hur mycket och med vilka slags redskap man fiskar. Statistiken berättar även om fångsten för fritidsfisket. Informationen baseras på ett sampel på 7 500 personer som plockats från befolkningsregistret.

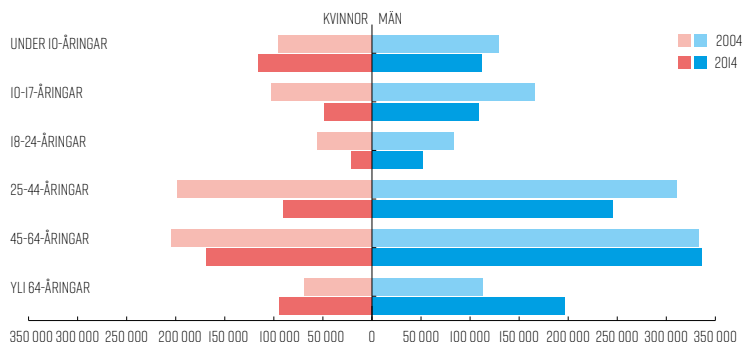
Andel fritidsfiskare av befolkningen (%) per region 2004 och 2014

Antalet fritidsfiskare i Finland 2004 och 2014

Antalet fritidsfiskare enligt åldersgrupp och kön 2004 och 2014

AKTUELLT

VILL DU HJÄLPA FISKFORSKNINGEN?

Information från undersökningar som genomförs av Naturresursinstitutet behövs då man följer upp hur fisket och fiskstammar utvecklas samt vilken inverkan fritidsfiske har regionalt eller när man på förhand uppskattar vilka verkningarregleringsbeslut får eller följer upp sådana. Informationen behövs även då man bedömer till exempel fiskerihushållningens

betydelse i samhället och hur miljöförändringar påverkar fiskerihushållningen och rekreativ bruket av naturen.

Du kan hjälpa forskarna till exempel genom att returnera fiskmärken, varvid du får en ersättning (5€) samt information om fiskens utplanteringsplats och -storlek. Du kan även meddela om sällsynt fångstfisk, varvid du hjälper att för-

tydliga bilden av bristfälligt kända fiskars spridning och riklighet. Mer information om dessa och andra sätt att delta i informationsinsamlingen får du från Naturresursinstitutet.

Luke.fi/sv > Om naturresurser > Fiskar och fiskerinäring